

Energidepartementet
Levert digitalt
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Saksbehandler:
Thomas Iversen

Vår ref.
25/207

Dato:
12.08.2025

Svar på høring om forslag til forskrifter om Norgespris og strømstønad mv.

Forbrukerrådet støtter intensjonen om å innføre en støtteordning som simulerer en fastpris på 50 øre/kWt inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger.

Strømforbruket i husholdningene styres i stor grad av behov og utetemperatur, og priselastisiteten er lav. Vi mener derfor at innføringen av Norgespris neppe vil føre til omfattende overforbruk.

Selv med ordningen vil den effektive strømprisen for husholdningene ligge mellom 1 og 1,50 kr/kWt inkl. nettleie og avgifter, noe som etter vår vurdering gir tilstrekkelige insentiver til å moderere forbruket.

Det mest treffsikre tiltaket for å redusere strøm- og effektforbruket på sikt er en kraftig styrking av ENØK-arbeidet. Det krever politisk vilje, særlig fordi mange ENØK-tiltak fortsatt er kostbare og har lang avskrivning.

Hovedpunktene i Forbrukerrådets innspill kan oppsummeres slik:

- Forbrukstaket for husholdninger burde vært satt til 3000 kWt per måned, mens tilsvarende tak for fritidsboliger burde vært satt til 500 kWt per måned.
- Norgespris må forutsette en forsterket satsing på energioptimalisering (ENØK).
- Det bør settes en begrensning på to avbestillinger per prisperiode per anlegg.
- Kostnadene ved ordningen bør dekkes gjennom midler utenfor inntektsrammereguleringen for nettselskapene.

- Evalueringen av Norgespris bør se på hvordan forbrukeradferden knyttet til kraft- og effektforbruk har utviklet seg blant forskjellige befolkningsgrupper.

Forbrukstak og forbruksprofil

Forbrukerrådet har tidligere tatt til orde for et forbrukstak på 3000 kWt for husholdninger og 500 kWt for fritidsboliger. Forbrukstak for Norgespris kombinert med økt satsing på ENØK vil føre til at husholdninger med høyt forbruk vil få tydeligere insentiver til å redusere forbruket gjennom ENØK-tiltak. Å redusere forbrukstaket fra 5000 kWt til 3000 kWt vil frigjøre midler til en mer offensiv ENØK-finansiering.

Uansett hvor forbrukstaket settes, understreker vi at husholdningene har et stabilt kraftbehov med lav priselastisitet. Mye av forbruket er behovsdrevet. Strøm til for eksempel oppvarming, apparater og lading av bil utgjør fundamentet for husholdningen, og store endringer i forbruket som følge av redusert strømpris er usannsynlig.

Forbrukerrådet anser det som en større utfordring at Norgespris ikke vil bidra til at husholdningene lærer viktigheten av å fordele strømforbruket utover døgnet. Strømforbruket har lenge fått mer oppmerksomhet enn effektbalansen – delvis på grunn av nyhetsdekningen av strømprisen.

Når husholdningene samler størsteparten av strømforbruket sitt på færre timer, har det på kort sikt betydning for nettleien i form av at de blir plassert på et høyere effektledd. På lengre sikt kan det føre til at nettleien øker ytterligere som følge av lokale behov for oppgradering av nettet.

Forbrukerrådet mener at det er viktig at Norgespris og tilsvarende støtteordninger tas hensyn til i evalueringen av dagens nettleiemodell, slik at fremtidige tiltak for god effektbruk blir mest mulig treffsikre.

Etter innføringen av Norgespris vil det etter en periode være mulig å spore om og i hvilken gradstrømforbruk og effektforbruk har blitt påvirket av ordningen. Eventuelle endringer i forbrukeradferden for husholdninger og fritidsboliger bør inngå i en bred evaluering av ordningen.

Forbrukerrådet støtter at Norgesprisordningen ikke omfatter fritidsboliger som primært benyttes til utleie. Vi har likevel utfordringer med å se hvordan dette skal følges opp. Videre er det ikke klart hva som ligger i at boligen «primært brukes til utleie». Er det tilstrekkelig at fritidsboligen er tilgjengelig for utleie minst halve året, eller må den faktisk leies ut halve året? Det samme gjelder løpende utleie av deler av en fritidsbolig.

Tegning og avbestilling av Norgespris

Forbrukerrådet støtter at vilkårene for ordningen skal fremgå av bestillingsskjemaet, slik at forbrukeren tydelig blir presentert for hvilke rettigheter og plikter som følger av ordningen.

Vi støtter også at krav til spesifikasjoner i bestillingsskjema skal fastsettes av RME, og at RME kan fatte vedtak om endringer i krav til bestillingsskjema. Dette er en vesentlig bedre løsning enn at vilkår og spesifikasjoner skal utformes av nettselskapene. Den slik løsning vil hindre at nettselskapene må bruke tid og penger på å utforme sine egne vilkår, samt at vil slipper utilsiktede forskjeller mellom nettområdene.

Vi støtter at bestilling skjer via nettselskapene, og at Elhub står for håndteringen av samtykkene. En slik fordeling vil avlaste nettselskapene noe og sikre en enhetlig oversikt.

Før noen bestiller Norgespris, bør de få presentert et estimat hvordan historisk forbruk ville vært med henholdsvis strømtøtte og Norgespris.¹ Utrekningen kan ta utgangspunkt i kjent historisk forbruk, eller profilert forbruk hvis historikken ikke finnes. For fritidsboliger bør det tas hensyn til om boligen er til vinter-, sommer- eller helårsbruk.

Estimatet bør ha et tydelig forbehold som sier at historikken ikke nødvendigvis vil bety samme resultat i fremtiden. Et estimat eller en simulering vil gi innsikt i hvilken opp- eller nedside Norgespris har for deres kundeforhold.

Når det gjelder avbestilling av ordningen, støtter vi departementets vurdering om å ikke bruke betegnelsen «angrerett». Forbrukerrådet mener videre at det bør settes en grense på to avbestillinger per husholdning per prisperiode.

I høringsrunden til Norgesprisloven var nettselskapene uenige i begrensningene knyttet til avbestillingsretten. Lede viste til at å tillate avbestilling kun én gang vil bidra til økt kompleksitet, og at gjentakende bruk av avbestillingsretten forventes å være begrenset. Elvia, derimot, mener at en avbestillingsrett vil gjøre Norgespris unødvendig krevende å administrere for nettselskapene.

Det ble i høringsnotatet foreslått en begrensning på antall ganger en kunde kan benytte seg av angreteretten. Begrunnelsen for en slik begrensning er arbeidsbyrden for nettselskapene. Dersom enkelthusholdninger skulle velge å bestille og avbestille innenfor fristen for å treffe innslagspunktet best mulig før de binder seg til Norgespris, vil det føre til mye ekstraarbeid.

Det er også en mulighet for at det kan oppstå kommersielle tjenester som tilbyr løsninger for automatisert bestilling og avbestilling på vegne av kundene.

¹ For fritidsboliger vil sammenligningen være mellom spotprisen og Norgespris.

Forbrukerrådet mener derfor at departementet bør innføre en begrensning på to avbestillinger per anlegg per prisperiode.

Rapportering og kontroll

Forskriften legger opp til at nettselskapene skal få en sentral rolle i den praktiske gjennomføringen av Norgesprisordningen.

Forbrukerrådet mener det er viktig at myndighetene er svært bevisste på hvilke administrative og tekniske byrder det vil påføre nettselskapene å forvalte ordningen, og at det gis tilstrekkelig veiledning, støtte og finansiering der det er nødvendig.

Dette er særlig viktig for å sikre at forvaltningen av ordningen ikke går på bekostning av nettselskapenes øvrige kjerneoppgaver, som er sikker drift og vedlikehold av strømmettet. Videre er det viktig at driften av ordningen ikke fører til økt nettleie, noe som vil redusere den reelle prisdempende effekten av ordningen.

Norgesprisordningen vil ha langt større tilslutning i områder med høyere strømpriser, primært i de tre sørligste prisområdene. Dette innebærer at nettselskapene i disse områdene vil få et betydelig høyere antall tilknyttede anlegg.

Vi mener derfor at det bør vurderes om kostnadene ved ordningen kan fordeles nasjonalt, eller kompenseres gjennom midler utenfor inntektsrammereguleringen, for å unngå en uheldig dobbeltbelastning av forbrukerne i områder der mange husholdninger knytter seg til ordningen. Videre vil det kunne være forskjell mellom nettselskapene når det gjelder teknisk tilpasning til de kravene som stilles til forvaltning av ordningen.

Dobbeltbelastningen kan i denne sammenhengen være at de prisområdene med høyest strømpris også vil få høyere nettleie.

Energiøkonomisering

Det viktigste med Norgespris er mindre prisuro, noe som kan gi husholdningene overskudd til å tenke på energieffektivisering og fleksibilitet.

Forbrukerrådet støtter at staten bruker midler på stabile strømregninger, men vi mener at energieffektivisering er nøkkelen. Jo flere boliger som oppgraderes, desto mindre behov for støtteordninger. Lav strømpris svekker lønnsomheten i ENØK-tiltak, så støtteordningene må styrkes for å opprettholde tempo og omfang.

Vi mener det haster med å etablere one-stop-shops som gir folk praktisk og økonomisk hjelp til energieffektivisering. Enovas nye mandat gir rom for mer støtte til husholdninger, men avsetningen til boligtiltak må økes – særlig hvis

strømprisen faller. Midler som frigjøres ved å sette et lavt forbrukstak, bør benyttes her.

Norgespris bør følges av en helhetlig plan for energieffektivisering med tilhørende finansiering. Et lavt forbrukstak kunne frigjort statlige midler som uavkortet kunne blitt benyttet til ENØK-tiltak. Inntil videre bør energioptimalisering i form av konkret strømsparing prioriteres over forbrukerfleksibilitet. Med unntak av lading av elbil er ikke teknologien for forbrukerfleksibilitet moden for implementering i de brede lag av befolkningen.

Avsluttende bemerkninger

Forbrukerrådet mener det er avgjørende for Norgespris at informasjonen om ordningen er så klar og tydelig som mulig. Videre mener vi at hovedbudskapet i kommunikasjonen til befolkningen må være at Norgespris er en forutsigbar ordning. Det bør ikke legges for mye vekt på de potensielle økonomiske besparelsene, selv om dagens beregninger tilsier at anlegg i de sørlige prisområdene vil komme bedre ut av det med Norgespris enn med strømstøtten.

Virkningene av ordningen må følges opp og evalueres nøye, slik at nødvendige justeringer kan gjøres neste prisperiode. Det må også evalueres hvordan eventuelle endringer i forbrukeradferden bør tas hensyn til utformingen av nye nettleiemodeller.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Thomas Iversen
fagsjef strøm

Anette Strand
rådgiver